

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Міжнародне публічне право»

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 6 семестр
Освітньо-професійна програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Стрілець Богдан Васильович
кандидат юридичних наук
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+380993826554
Електронна адреса	strbogdanwq@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1891

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з особливостями, поняттями, галузями та інститутами міжнародного публічного права, а також наданні їм вміння працювати з міжнародно-правовими джерелами, аналізувати і тлумачити їх, давати оцінку подіям на міжнародно-правовій арені з точки зору міжнародного публічного права, формувати правові позиції з міжнародно-правової проблематики.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 34 год., семінарські заняття 30 год., самостійна робота 86 год.)
Форми та методи навчання	лекційні та семінарські заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій задля максимальної залученості студентів, самостійна робота із рекомендованими джерелами інформації, для забезпечення якої здійснюється використання онлайн курсів та інших дистанційних технологій
Система поточного та підсумкового контролю	поточний контроль: відвідування лекційних занять; обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті; тестування; виконання навчальних завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота; підсумковий контроль: екзамен, підготовка та складання якого передбачає вирішення конкретних тестових завдань.
Базові знання	щодо поняття, предмету, методу міжнародного публічного права, співвідношення міжнародного публічного та національного права; системи та структури міжнародного публічного права, принципів міжнародного публічного права; джерел міжнародного публічного права; суб'єктів міжнародного публічного права; визнання у міжнародному публічному праві; правонаступництва у міжнародному публічному праві; міжнародного правотворчого процесу і реалізації норм міжнародного публічного права; відповідальності у міжнародному публічному праві; міжнародно-правового регулювання становища населення; території в міжнародному публічному праві; права міжнародних договорів; права зовнішніх зносин; права міжнародних організацій; міжнародного гуманітарного права; міжнародного кримінального права; міжнародного морського права; міжнародного повітряного права; міжнародного космічного права; міжнародного економічного права; міжнародного екологічного права; міжнародно-правових засобів вирішення міжнародних спорів; забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами.
Мова викладання	українська

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН 3).
2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3).	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло (РН 12).
3.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7).	складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (РН 7).
4.	Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8).	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (РН 6).
5.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11).	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (РН 22).
6.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК 14);	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН 18).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
7.	Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК 2).	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (РН 19).
8.	Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (СК5).	Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (РН 8).
9.	Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (СК6).	Знати та розуміти основи права Європейського Союзу (РН 4).
10.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16).	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності (РН 14).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Завдання самостійної роботи в розрізі тем												
1	2	3												
Модуль 1. Поняття та категорії міжнародного публічного права														
Розділ 1. Поняття, предмет, метод, система та джерела міжнародного публічного права														
<p>Тема 1. Поняття, предмет, метод міжнародного публічного права. Співвідношення міжнародного публічного та національного права.</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань..</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Відоме радянській міжнародно-правовій науці визначення міжнародного права зазнавало багатьох змін, продиктованих політичною кон'юнктурою. Так, міжнародне право визначалось як «сукупність норм, що регулюють відносини між державами у процесі їх боротьби і співробітництва, виражають волю панівних класів цих держав і забезпечуються примусовими заходами держав індивідуально чи колективно» (Юридичний словник. М., 1953). Сучасний підхід до визначення сутності міжнародного публічного права позбавлений ідеологічних настанов. Він базується на інших, об'єктивних оцінках даної правової системи, по іншому трактуючи роль волевиявлення учасників міжнародних відносин у формуванні принципів і норм міжнародного публічного права, їх призначення, способів і механізмів реалізації. Зокрема, за М. Буроменським, міжнародне публічне право – “це особлива правова система, яка складається із принципів і норм, що регулюють відносини між його суб'єктами. Але міжнародне публічне право не тільки сукупність принципів і норм, адже сама ця сукупність є нормативним відображенням міжнародної форми правосвідомості. Міжнародно-правові норми відбивають складний процес взаємодії держав, постійного перетворення суспільних відносин.” <i>Чи відповідає зміст поняття міжнародного права його термінологічному значенню? Яка різниця між міжнародним та міжнародним публічним правом? У чому полягає відмінність міжнародного публічного права та міжнародного приватного права?</i> <i>Яку роль у формуванні міжнародно-правової системи відіграє волевиявлення учасників міжнародного спілкування – суб'єктів міжнародного публічного права?</i> 3.2. Заповнити таблицю «Принципи міжнародного права»</p> <table border="1" data-bbox="597 1255 1502 1507"> <thead> <tr> <th data-bbox="597 1255 824 1318">НАЗВА ПРИНЦИПУ</th> <th data-bbox="824 1255 1502 1318">ХАРАКТЕРНІ РИСИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	НАЗВА ПРИНЦИПУ	ХАРАКТЕРНІ РИСИ										
НАЗВА ПРИНЦИПУ	ХАРАКТЕРНІ РИСИ													
<p>Тема 2. Система та структура міжнародного публічного права</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Одна з найдавніших галузей міжнародного публічного права, право зовнішніх зносин, наразі є найбільш кодифікованою галуззю міжнародного публічного права, складові елементи якої закріплені у ряді багатосторонніх міжнародно-правових договорів, і тому можуть характеризуватися як загальновизнані норми міжнародного публічного права. Зокрема, до таких положень належать правила, за допомогою яких визначається правовий статус органів зовнішніх зносин держав, повноваження держав перебування та акредитуємих держав тощо (Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. та ін.)</p>												

		<p>Які існують інститути в рамках права зовнішніх зносин? Яким чином співвідносяться норми Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р. та Закон України “Про дипломатичну службу” 2018 р.? 3.2. Відоме радянській міжнародно-правовій науці визначення міжнародного права зазнавало багатьох змін, продиктованих політичною кон’юнктурою, що віддзеркалювала основні напрями зовнішньополітичної лінії держав у різні періоди. Так, міжнародне публічне право визначалося як «сукупність норм, що регулюють відносини між державами у процесі їх боротьби і співробітництва, виражають волю панівних класів цих держав і забезпечуються примусовими заходами держав індивідуально чи колективно»; а також як система «договірних і звичаєвих норм і принципів, що регулюють міжнародні відносини і виражають відносно узгоджену волю держав, зумовлену дією закономірностей суспільного розвитку даної епохи». <i>Як можна прокоментувати основні дефініції поняття «міжнародне право», що наведені?</i> <i>Чи відповідає зміст поняття міжнародного права його термінологічному значенню?</i> <i>У чому полягає відмінність міжнародного публічного права та міжнародного приватного права?</i></p>
--	--	---

Розділ 2. Принципи та джерела міжнародного публічного права

<p>Тема 3. Принципи міжнародного публічного права</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p> <p align="center">та на</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Держава А здійснила авіаційну атаку по військовим базам, які знаходяться на території держави Б. Кваліфікувавши дії держави А як акт агресії і вдавшись до реалізації самооборони, на її думку, відповідно до положень Статуту Організації Об’єднаних Націй, держава Б знищила авіабазу на території держави А. <i>Визначіть правомірність дії держав в контексті принципу незастосування сили чи погрози силою.</i> 3.2. Формулювання ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН дозволяє віднести до джерел міжнародного права: певним чином визнані державами-учасниками спору загальні та спеціальні міжнародні конвенції; міжнародний звичай як доказ загальної практики, визнаної у якості правової норми; загальні принципи права, визнані цивілізованими націями; як допоміжне джерело для визначення правових норм – судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців з публічного права. Але у міжнародно-правовій науці поширена і точка зору, відповідно до якої «у практиці міждержавного спілкування історично склались два основних джерела права – міжнародний договір і міжнародний звичай». Стосовно положень згаданої ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН, то ряд теоретиків характеризує її як невдалу спробу розгляду її як документу, що фіксує перелік джерел міжнародного права. З іншого боку в навчальній і науковій літературі з міжнародного права останніх років все частіше згадується про зростання значення резолюцій міжнародних організацій у процесі формування міжнародних норм, а також про те, що «правотворчі рішення організацій є спеціальним джерелом» міжнародного права. Нарешті, стверджується, що законодавство і судова практика багатьох держав може бути допоміжним засобом для встановлення існування тих чи інших звичаєвих норм міжнародного права. <i>Які Ви можете виділити специфічні особливості різних категорій джерел міжнародного публічного права – як головних (основних), так і допоміжних?</i> <i>Які основні погляди існують і обґрунтовуються у вітчизняній і зарубіжній доктрині стосовно проблеми джерел міжнародного публічного права?</i> <i>Яка особисто Ваша позиція відносно проблеми основних і допоміжних джерел міжнародного публічного права і яким чином її можна обґрунтувати?</i></p>
--	--	--

<p>Тема 4. Джерела міжнародного публічного права</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Заповнити таблицю «Джерела міжнародного права»</p> <table border="1" data-bbox="597 327 1498 1058"> <thead> <tr> <th data-bbox="597 327 808 390">Критерій класифікації</th> <th data-bbox="808 327 1154 390">Види джерел</th> <th data-bbox="1154 327 1498 390">Приклади</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="597 390 808 821">Роль джерела</td> <td data-bbox="808 390 1154 821">1) Основні 2) Допоміжні</td> <td data-bbox="1154 390 1498 821">1) Міжнародно-правовий договір, міжнародно-правовий звичай 2) рішення міжнародних організацій та судових установ, доктрина міжнародного права</td> </tr> <tr> <td data-bbox="597 821 808 911">Сфера дії</td> <td data-bbox="808 821 1154 911">1) Універсальні 2) Локальні</td> <td data-bbox="1154 821 1498 911"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="597 911 808 974">Форма вираження</td> <td data-bbox="808 911 1154 974"></td> <td data-bbox="1154 911 1498 974"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="597 974 808 1037"></td> <td data-bbox="808 974 1154 1037"></td> <td data-bbox="1154 974 1498 1037"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="597 1037 808 1058"></td> <td data-bbox="808 1037 1154 1058"></td> <td data-bbox="1154 1037 1498 1058"></td> </tr> </tbody> </table> <p>3.2. Конституція Королівства Іспанії 1978 р. у п. 1 ст. 96 передбачає, що належним законним чином укладені й офіційно опубліковані у цій країні міжнародні договори є частиною її внутрішнього законодавства, а “їх положення можуть бути скасовані, змінені або припинені тільки в порядку, зазначеному в самих договорах або відповідно до загальних норм міжнародного права”. Проте в Основному Законі цієї країни нічого не зазначається про міжнародні звичаї як джерело міжнародного публічного права. Незважаючи на це, під час одного із звичайних судових процесів, який відбувався у минулому столітті в Іспанії: одна із сторін посилалась на те, що іспанський закон, котрий застосовувався у даному випадку, суперечив міжнародному звичаю. <i>На прикладі яких галузей міжнародного публічного права можна спостерігати значну роль звичаю у формуванні нормативно-правового матеріалу? У чому полягає відмінність між договором та звичаєм? Яке значення резолюцій міжнародних організацій у формуванні звичаєвих норм міжнародного публічного права? Які існують складові елементи міжнародно-правового звичаю? Яке співвідношення в аспекті юридичної сили мають міжнародний договір і міжнародний звичай?</i></p>	Критерій класифікації	Види джерел	Приклади	Роль джерела	1) Основні 2) Допоміжні	1) Міжнародно-правовий договір, міжнародно-правовий звичай 2) рішення міжнародних організацій та судових установ, доктрина міжнародного права	Сфера дії	1) Універсальні 2) Локальні		Форма вираження								
Критерій класифікації	Види джерел	Приклади																		
Роль джерела	1) Основні 2) Допоміжні	1) Міжнародно-правовий договір, міжнародно-правовий звичай 2) рішення міжнародних організацій та судових установ, доктрина міжнародного права																		
Сфера дії	1) Універсальні 2) Локальні																			
Форма вираження																				
<p>Розділ 3. Суб'єкти міжнародного публічного права. Визнання та правонаступництво у міжнародному публічному праві</p>																				
<p>Тема 5. Суб'єкти міжнародного публічного права</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1 Заповнити таблицю «Суб'єкти міжнародного права»</p>																		

	Виконання навчальних завдань.	<p style="text-align: center;">СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">Основні</td> <td style="text-align: center;"><i>Держави. Приклад: Україна, Польща... Міжнародні організації. Приклад:</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Допоміжні</td> <td></td> </tr> </table> <p>3.2. Стаття 4 Статуту ООН проголошує: «прийом в Члени Організації відкритий для... миролюбивих держав, які приймуть на себе зобов'язання, що містяться в даному Статуті, і які, за судженням Організації, можуть і бажають ці зобов'язання виконувати». <i>У відповідності з Конституцією РФ (ч.2 ст.5) республіки в складі РФ є державами (цитата: "Республіка (государство) має свою конституцію і законодавство."). Чи можуть вони стати членами ООН? Яке відношення ООН до "миролюбивості" РФ?</i></p>	Основні	<i>Держави. Приклад: Україна, Польща... Міжнародні організації. Приклад:</i>	Допоміжні	
Основні	<i>Держави. Приклад: Україна, Польща... Міжнародні організації. Приклад:</i>					
Допоміжні						
Тема 6. Визнання у міжнародному публічному праві	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного вивчення. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Дипломатичні відносини між Україною та Республікою Білорусь встановлені 27 грудня 1991 року. Посольство України в Республіці Білорусь відкрито 30 червня 1992 року, Посольство Білорусі в Україні 12 жовтня 1993 року. <i>Вкажіть, про який вид визнання йдеться?</i> 3.2. Квебек (франкомовна провінція на сході Канади) має виняткове право в питаннях соціального страхування і бажає укласти з цих питань договір з Україною. <i>Чи може Україна укласти такий договір з провінцією Квебек чи в такому випадку є необхідним визнання Квебека в якості держави? Що маєтись на увазі під визнанням ad hoc?</i></p>				
Тема 7. правонаступництво у міжнародному публічному праві	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання 3.1. Україна визнала Боснію і Герцеговину в межах, які були ідентичними кордонів Боснії і Герцеговини колишньої Югославії. <i>На який принцип спиралася при цьому Україна? Чи є суперечності між принципом недоторканності кордонів і принципу самовизначення народів і націй? Яким чином вирішується це питання у міжнародному публічному праві?</i> 3.2. Конституція Іспанії 1978 р. у п. 1 ст. 96 передбачає, що належним законним чином укладені й офіційно опубліковані у цій країні міжнародні договори «є частиною її внутрішнього законодавства». Але у Конституції нічого не зазначається про міжнародні звичаї як джерело міжнародного права. Проте під час одного із звичайних судових процесів, який відбувався у цей період в Іспанії, одна із сторін посилалась на те, що іспанський закон, котрий застосовується у даному випадку, суперечить міжнародному звичаю. <i>На прикладі яких галузей міжнародного права можна спостерігати значну роль звичаю у формуванні нормативно-правового матеріалу? У чому полягає відмінність між договором та звичаєм? У положеннях яких міжнародно-правових актів міститься пряма вказівка на обов'язковість міжнародного звичаю для регулювання правовідносин, які складаються між державами й іншими суб'єктами міжнародного права?</i></p>				
Розділ 3. Міжнародно-правове регулювання. Відповідальність у міжнародному публічному праві.						

<p>Тема 8. Міжнародний правотворчий процес і реалізація норм міжнародного публічного права</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському (практичному) занятті. 3. Виконати навчальні завдання. 3.1. Відповідно до статей 10, 11, 13 Статуту ООН, Генеральна Асамблея ООН уповноважена «давати рекомендації». Третя Конференція ООН з Морського права (1973-1982 р.) завершилася 10 грудня 1982 р. прийняттям Заключного акта Конференції і підписанням Конвенції з морського права. <i>Чи можуть акти міжнародних організацій мати обов'язковий характер і бути джерелами міжнародного права?</i> <i>Визначте юридичну чинність підсумкового документа Конференції ООН з морського права.</i> 3.2. Як Ви охарактеризуєте твердження Котаро Танака, за яким тенденція зближення міжнародного і внутрішньодержавного права, приватного і публічного права, призводить до появи якісно нового явища в праві – «світового права». Воно містить «співпадаючі національні норми, міжнародне приватне право і міжнародне публічне право. Однак світове право не є просто їх сумою, а повинно розвиватися разом з прогресом світового співтовариства, поєднуючи три компоненти юридичної сфери на основі загального юридичного знаменника, яким є не що інше, як природне право».</p>
<p>Тема 9. Відповідальність у міжнародному публічному праві</p>	<p>Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському (практичному) занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. У 2010 році Афганістан зажадав від Росії компенсації за 10-річну окупацію країни радянськими військами. Офіційні особи в Кабулі підтвердили, що таке питання піднято групою парламентаріїв і буде обговорюватися нижньою палатою. <i>В чому полягають підстави міжнародної відповідальності і хто може виступати в якості суб'єктів такої відповідальності?</i> <i>Які обставини можуть розглядатися як фактори, що звільнюють від міжнародно-правової відповідальності?</i> <i>Чи має підстави вимога теперішньої влади Афганістану про виплату цій країні Росією репарацій? Чи можуть тут застосовуватися норми про правонаступництво?</i></p>
<p>Розділ 5. Міжнародно-правове регулювання становища населення</p>		

<p>Тема 10. Міжнародно-правове регулювання становища населення</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1 На території США у подружжя народилася дочка. Мати - громадянка України батько - громадянин США. Батьки звернулися в польське консульство в США з проханням зареєструвати народження дочки і визнати її громадянкою України. <i>Визначте громадянство дитини. Чи може консул задовольнити їх прохання?</i> 3.2. Протягом 1990-х років на територію США постійно прибували морським шляхом біженці з Куби. Загальна кількість кубинських біженців перевищила 100 тис. чоловік. Уряд США прийняв рішення припинити практику автоматичного надання дозволу на в'їзд кубинцям, що досягли їх берегів. В 1996 р. влада США вжила заходи щодо депортації кубинців, які не мають діючих віз США, як незаконних іммігрантів. <i>Чи відповідають дії органів влади США по відношенню до кубинських біженців нормам Конвенції ООН про статус біженців 1951 р.?</i></p>
---	---	--

Розділ 6. Територія в міжнародному публічному праві

<p>Тема 11. Територія в міжнародному публічному праві.</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. З часів колоніалізму Португалія володіла рядом територій на Північно-Західному індійському півострові. Ці території, зокрема Дадра та Нагар-Авелі, були з усіх сторін оточені Індією (анклави). Після отримання незалежності Індія заявила протест проти проходження через свою територію португальських збройних сил, які направляються з метою наведення порядку і вжиття заходів проти місцевого населення незадоволеного присутністю португальців. Португалія в 1955 р. звернулася до Міжнародного суду ООН з претензією до Індії (справа Portugal v. India), вимагаючи надання їй права проходження через індійську територію, в тому числі озброєних сил. Було зроблено посилання на концепцію сервітуту. <i>Чи повинна була бути задоволена претензія Португалії? Від чого залежало рішення Міжнародного суду ООН по цій справі?</i> 3.2. Визначте, які види території підпадають: <ul style="list-style-type: none"> ● під суверенітет держави; ● під юрисдикцію держави; ● володіють міжнародно-правовим статусом; ● території зі змішаним режимом. </p>
---	---	---

Поточна модульна робота 1

Модуль 2. Міжнародно-правове регулювання у різних сферах. Мирне вирішення міжнародних спорів.

Розділ 7. Міжнародно-правове регулювання у різних сферах

<p>Тема 12. Право міжнародних договорів</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському (практичному) занятті. 3. Виконати практичні завдання: 3.1. Наведіть приклади таких міжнародних договорів: <ul style="list-style-type: none"> ● двосторонніх; ● регіональних; ● міжрегіональних; ● загального характеру; ● економічних; ● соціальних; </p>
--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> ● культурних; ● політичних; ● соціальних; ● термінових; ● закритих. <p>3.2. У 1951 р. декілька європейських держав уклали Договір про створення Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС). У 1957 р. ці ж держави створили ще дві міжнародні організації: Європейське економічне співтовариство (ЄЕС) і Євроатом. В подальшому, після проведення відповідних реформ, в цих трьох організаціях була створена єдина інституційна система. У 1992 р. держави-члени спільнот уклали Маастрихтський договір про створення Європейського Союзу (ЄС).</p> <p><i>Чи означає вступ в силу цього договору, що колишні припинили свою дію? Що таке новація договору і які її юридичні наслідки?</i></p>														
<p>Тема 13. Право зовнішніх зносин</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Заповнити таблицю «Характеристика дипломатичних привілеїв та імунітетів»</p> <table border="1" data-bbox="597 751 1500 1024"> <thead> <tr> <th data-bbox="597 751 932 821">Назва дипломатичного привілею чи імунітету</th> <th data-bbox="932 751 1500 821">Характеристика</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <p>3.2. В будівлі генконсульства України в м. Варшаві спалахнула пожежа. Компетентні органи звернулись в консульство з проханням дозволити тушіння пожежі. В консульстві відповіли, що глава консульства відсутній, а тільки він може вирішити ці питання. Через деякий час, так и не отримавши згоди, пожежні увійшли в приміщення консульства і приступили до тушіння пожежі. <i>Дайте правову оцінку ситуації. Порівняйте положення Віденської конвенції про консульські зносини 1963 р. і Консульської конвенції між між Україною і Республікою Польщею 1994 р. з питань регулювання недоторканності.</i></p>	Назва дипломатичного привілею чи імунітету	Характеристика												
Назва дипломатичного привілею чи імунітету	Характеристика															
<p>Тема 14. Право міжнародних організацій</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування Виконання навчальних завдань.</p>	<p>Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському (практичному) занятті. 3. Виконати навчальні завдання 3.1. Наведіть приклади таких міжнародних організацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● економічних; ● гуманітарних; ● регіональних; ● військово-політичних; ● неурядових; ● загальної компетенції. <p>3.2. В 1971 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію, згідно якої місце Китаю в ООН зайняли представники уряду КНР (Пекін). Представники уряду Тайваню членство в ООН не отримали. З тих пір Тайвань веде кампанію по поверненню членства в ООН. В 1997 р. уряди дев'яти країн направили листи Генеральному секретарю ООН з проханням включити в порядок денний чергової сесії Генеральної Асамблеї ООН питання про членство Тайваню. Однак більшість держав, в тому числі РФ, були проти обговорення цього питання. Представники Тайваню заявляли, що «населення Китайської Республіки на Тайвані – 21 млн людей, це більше, ніж чисельність населення абсолютної</p>														

		<p>більшості, майже 2/3 країн – членів ООН. До тих пір, поки громадянам Тайваню не буде надано право голосу в ООН, ця світова організація не може вважатися універсальною». Серед доводів Тайваню фігурували такі історичні аналогії з ФРН і НДР, Північною і Південною Кореєю.</p> <p>Запитання:</p> <p><i>Хто може претендувати на членство в ООН? Який порядок прийняття держав в члени ООН?</i></p> <p><i>Чи встановлені дипломатичні відносини між Україною та Тайванем? Яку позицію займає Україна щодо цього питання?</i></p>
<p>Тема 15. Міжнародне гуманітарне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для самостійного опрацювання.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання:</p> <p>3.1. Підготуйте обґрунтування необхідності універсальної заборони використання наступних видів зброї: протипіхотні міни; касетні боєприпаси.</p> <p>3.2. В статті 32 IV Конвенції про закони і звичаї сухопутної війни 1907 р. зазначено: «Парламентером вважається особа, уповноважена однією з воюючих сторін вступити в переговори з іншою і має білий прапор. Як сам парламентар, так і трубач, горніст чи барабанщик, особа, що несе прапор, і перекладач, що його супроводжують, користуються правом недоторканості».</p> <p><i>Чи порушується недоторканість парламентаря, якщо йому зав'язують очі під час прямування через позиції противника? Чи можна вважати віроломством в контексті ситуацію, коли до ворожої сторони висилають парламентаря з метою отримання перепочинку перед майбутнім наступом або ж із метою відступити, поки тривають переговори</i></p>
<p>Тема 16. Міжнародне кримінальне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.</p> <p>3. Виконати навчальні завдання</p> <p>3.1. Підготуйте повідомлення про співробітництво держав у боротьбі з одним з наступних видів злочинів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● організація мереж незаконної міграції; ● розкрадання автомобілів; ● легалізація доходів, отриманих від злочинної діяльності. <p>3.2. У червні 2001 року суддя Міжнародного трибуналу для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені на території колишньої Югославії (МТКЮ), звернувся до колишнього Президента Югославії Слободанові Мілошевичу, справа якого розглядається Трибуналом, з питанням: чи хоче він, щоб в його розпорядження були делеговані представники захисту? У відповідь Мілошевич заявив, що цей Трибунал являє собою «фарс і є незаконним», а обвинувальний висновок сфабриковано. 1 листопада 2000 р Союзна Республіка Югославія стала 190-м членом Організації Об'єднаних Націй.</p> <p><i>Чи можна вважати обґрунтованими заяви С. Мілошевича про незаконність діяльності Трибуналу і сфабрикованість пред'явленого йому звинувачення?</i></p>
<p>Тема 17. Міжнародне морське право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p> <p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.</p> <p>3. Виконати практичні завдання:</p> <p>3.1. Визначте юрисдикцію прибережної держави на наступних просторах:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● внутрішні морські води; ● територіальне море; ● штучно створений острів у виключній економічній зоні; ● штучно створений острів у відкритому морі;

	завдань.	<ul style="list-style-type: none"> ● континентальний шельф. <p>3.2. У 1988 р. есмінець «Керон» і крейсер «Йорктаун» Військово-морських сил США зайшли в радянське територіальне море в Чорному морі в районі південного берегу Криму. На попереджувальні сигнали, які завчасно подавав радянський прикордонний корабель, про наближення до Державного кордону СРСР американські кораблі не реагували і увійшли в територіальне море СРСР на значну відстань. В своєму протесті МЗС СРСР «відповідальність за вчинену провокацію», яка призвела до зіткнення двох військових кораблів, поклало на США. У відповідь на це представниками держдепартаменту США і Пентагону було заявлено, що американські кораблі здійснювали право мирного проходу, яке відповідає міжнародному праву.</p> <p><i>Що включає в себе право мирного проходу через територіальне море?</i> <i>Чи передбачає воно попереднє повідомлення чи дозвіл прибережної влади?</i> <i>Чи повинні іноземні кораблі дотримуватись вимог прибережної держави здійснювати мирний прохід морськими коридорами?</i></p>						
<p>Тема 18. Міжнародне повітряне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання: 3.1. Чехословаччина 22 лютого 1956 р. направила ноту протесту до Міжнародної організації цивільної авіації (КАО) з приводу запуску комітетом «Вільна Європа» з Баварії (ФРН) в напрямку Польщі, Угорщини і Чехословаччини повітряних куль з листівками антиурядового змісту. В цій ноті чехословацька сторона заявила, що такі дії грубо порушують положення ст. 1 і 8 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. <i>Чи є повітряні кулі повітряними суднами в юридичному значенні?</i> Кваліфікуйте дії комітету за сучасним міжнародним правом. 3.2. Розробити структурно-логічну схему «Джерела міжнародного повітряного права».</p>						
<p>Тема 19. Міжнародне космічне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати навчальні завдання. 3.1. Заповнити таблицю «Міжнародні організації у сфері використання космосу» 3.2. Денніс Хоуп, 49-річний підприємець з Каліфорнії, оголосив себе в 1997 р. власником Сонячної системи, всіх планет та їх супутників, включаючи і супутник Землі – Місяць. Перед цим він направив послання про намір приватизувати «нічі небесні тіла» на адресу ООН, Білого дому в Вашингтоні і Кремля в Москві. Відповіді він не отримав. Потім Д.Хоуп відкрив власну контору під назвою «Місячне посольство» і став продавати ділянки своєї «власності». Це посольство навіть зараз видає сертифікати на право власності на ділянки на Місяці. <i>Чи допустима така діяльність з точки зору міжнародного публічного права?</i></p>						
<p>Тема 20. Міжнародне економічне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати практичні завдання: 3.1. Заповнити таблицю «Правовий статус міжнародних економічних організацій»</p> <table border="1" data-bbox="597 1818 1500 1923"> <thead> <tr> <th>Назва</th> <th>Дата утворення</th> <th>Сфера діяльності</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>3.2. 12 грудня 1974 року Генеральна Асамблея ООН на своїй XXIX сесії</p>	Назва	Дата утворення	Сфера діяльності			
Назва	Дата утворення	Сфера діяльності						

		<p>одногосно прийняла резолюцію, якою ухвалено Хартію економічних прав і обов'язків держав. Положення цього документа встановлюють основи міжнародних економічних відносин, причому їх нормативною базою є юридичні принципи імперативного характеру, закріплені в ряді універсальних міжнародно-правових актів (наприклад, принцип ненападу, поваги до прав людини і основоположних свобод та ін.).</p> <p><i>Які конкретно економічні права і обов'язки учасників міжнародного спілкування включені в гл. II Хартії економічних прав і обов'язків держав? У яких актах містяться принципи, покладені в основу цієї Хартії?</i></p>														
<p>Тема 21. Міжнародне екологічне право</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати практичні завдання: 3.1. Заповнити таблицю «Основні об'єкти міжнародно-правової охорони навколишнього середовища» Об'єкти міжнародно-правової охорони навколишнього середовища</p> <table border="1" data-bbox="597 663 1500 995"> <thead> <tr> <th data-bbox="597 663 932 785">Об'єкти міжнародно-правової охорони навколишнього середовища</th> <th data-bbox="932 663 1500 785">Особливості правового регулювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <p>2. 3 листопада 2002-го під час сильного шторму в Атлантиці біля берегів Іспанії зазнав аварії старий танкер Prestige (1976 рік, водотоннажність 42,8 тис. т), який прямував із Санкт-Петербурга на Гібралтар і Сінгапур із вантажем 77 тис. т російського високосірчаного мазуту. Це далеко не нове на момент аварії судно ходило під грецьким прапором і належало ліберійській компанії Mare Shipping Inc. Напередодні свого останнього рейсу воно кілька років стояло в порту Санкт-Петербурга й слугувало бункерною базою.</p> <p>Під час шторму в 243-метровому корпусі судна виникла 35-метрова тріщина, через яку небезпечний вантаж почав витікати в океан. Капітан намагався врятувати судно, але через побоювання забруднення акваторії аварійному танкеру заборонили вхід до портів Іспанії, Португалії та Франції. Таке рішення стало для нього вироком, щоправда, Prestige ще майже тиждень тримався в штормовому океані. Але потім, щоб не ризикувати життям команди, за згодою капітана Апостолоса Мангораса її евакуювали, тоді як він сам разом зі старшим механіком лишився на борту до кінця. Обоє зняли із судна останніми.</p> <p>19 листопада судно переломилося навпіл і затонуло, залишивши по собі на поверхні величезну пляму мазуту, яка ще довго поповнювалася залишками вантажу, що спливали на поверхню із загиблого танкера. За підрахунками з нього вилитося понад 50 тис. тонн мазуту, економічна шкода перевищила €4,4 млрд.</p> <p>Нафтова пляма сягнула понад кількох тисяч морських миль. Найбільша екологічна катастрофа в Західній Європі завдала серйозної шкоди пляжам, туристичному бізнесу та рибальству.</p> <p>У світлі положень яких міжнародно-правових актів слід розглядати факт морської аварії танкера «Престиж» та її результати? <i>Які вимоги встановлені застосовними до даної ситуації міжнародно-правовими актами щодо дотримання прибережним державою заходів щодо втручання в зв'язку з аваріями, що приводять до забруднення нафтою?</i></p>	Об'єкти міжнародно-правової охорони навколишнього середовища	Особливості правового регулювання												
Об'єкти міжнародно-правової охорони навколишнього середовища	Особливості правового регулювання															
<p>Розділ 8. Мирне вирішення міжнародних спорів</p>																
<p>Тема 22. Міжнародно-</p>	<p>Відвідування лекційного</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.</p>														

<p>правові засоби вирішення міжнародних спорів</p>	<p>заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати практичні завдання: 3.1. Наведіть приклади двосторонніх міжнародних договорів, в яких передбачаються наступні способи вирішення мирних суперечок: - переговори; - консультації; - звернення до міжнародних судів (Міжнародний Суд ООН, Суд ЄС); - добрі послуги і посередництво (медіація); - примирні комісії; - слідчі комісії. 3.2. Між державою X і державою D виникла суперечка, для вирішення якого було залучено чотири посередники: Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство, ООН і ЄС. В результаті переговорів зі сторонами посередниками був вироблений план дій по вирішенню спору. Спочатку сторони суперечки погодилися з пропозицією посередників. Проте, коли одна із сторін відмовилась від виконання від заходів, передбачених виробленим планом, інша поступила аналогічним чином - відмовилося його виконувати. <i>Які юридичні наслідки пропозицій посередників? Чи можуть вони примусити держави в даній ситуації повернутися до здійснення схваленого плану?</i></p>
<p>Розділ 9. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами</p>		
<p>Тема 23. Забезпечення міжнародної безпеки міжнародно-правовими засобами</p>	<p>Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.</p>	<p>1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Виконати практичні завдання: 3.1. НАТО є регіональною організацією колективної безпеки. До неї входять європейські та північноамериканські держави (США, Канада). На конференції, присвяченій 50-річчю утворення організації, її учасники вирішили переглянути цілі і завдання діяльності організації. Зокрема, були проголошені нові цілі, реалізація яких передбачає розширення географії діяльності організації (боротьба з тероризмом). За якою ознакою міждержавні організації ставляться до регіональних? Чи може регіональна організація стати універсальною? Що для цього потрібно?</p>
<p>Поточна модульна робота 2</p>		

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048
3. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118/page
5. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
6. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254
7. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів від 8 квітня 1983 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_072
8. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23 серпня 1978 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_185
9. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_098
10. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла від 27 січня 1967 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_480
11. Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_004
12. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
13. Європейська конвенція про імунітет держав від 16 травня 1972 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_060
14. Заключний акт НБСС, підписаний 1 серпня 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_055
15. Загальна декларація прав людини ООН. Міжнародний документ від 10 грудня 1948 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
16. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 11 грудня 1997 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801
17. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_003
18. Конвенція про відкрите море від 29 квітня 1958 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_180
19. Конвенція про громадянство заміжньої жінки від 29 січня 1957 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_158
20. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля від 25 червня 1998 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015
21. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію від 10 жовтня 1980 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_266
22. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155

23. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті від 25 лютого 1991 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272
24. Конвенція про скорочення безгромадянства від 30 серпня 1961 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_240
25. Конвенція про спеціальні місії 1969 р. від 8 грудня 1969 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092
26. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232
27. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011
28. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085
29. Конвенція, що регулює деякі питання, пов'язані з колізією законів про громадянство від 12 квітня 1930 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_218
30. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158
31. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права ООН. Міжнародний документ від 16 грудня 1966 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
32. Заключний акт НБСЄ, підписаний 01 серпня 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_055
33. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг від 28 травня 1988 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_263
34. Рамкова конвенція про захист національних меншин від 1 лютого 1995 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_055
35. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588
36. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 червня 1945 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
37. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 26 червня 2014 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
38. Угода про заснування СОТ від 15 червня 1994 р. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342
39. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222
40. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
41. Конвенция Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_183
42. Манильская декларация о мирном разрешении международных споров от 15 ноября 1982 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_568
43. Charter of Fundamental Rights of the European Union solemnly proclaimed at the Nice European Council on 7 December 2000. OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:12012P/TXT>
44. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, p. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
45. Nottebohm Case (Liechtenstein v. Guatemala) I.C.J. 1955, I.C.J., 4 (1955) // Case Briefs. Інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.casebriefs.com/blog/law/international-law/international-law-keyed-to-damrosche/chapter-7/nottebohm-case-liechtenstein-v-guatemala/>

46. Treaty establishing the European Economic Community, signed at Rome, 25 March 1957 // EUR-Lex. Official website – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:11957E/TXT>

Основні рекомендовані джерела інформації:

47. Міжнародне публічне право: підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. – Харків : Право, 2019. Т. 1 : Основи теорії. – 2019. – 416 с.
48. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. – Харків : Право, 2019. Т. 2 : Основні галузі. – 2019. – 624 с.
49. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. – Одеса Фенікс, 2018. – 744 с.
50. Міжнародне право: Підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К.: Знання, 2012. – 631 с.
51. Репецький В. М. Міжнародне публічне право: підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич та ін.; за ред. В. М. Репецького. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 437 с.
52. Міжнародне право: підручник / М. Ю. Черкес. – 6-те вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2011. – 397 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

53. Аслунд А. Україна: що пішло не так і як це виправити (Ukraine: what went wrong and how to fix it) / А. Аслунд, Ін-т міжнародної економіки Петерсона; пер. з англ. В. Губенко [та ін.]; наук. ред. В. Дротенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2015. – 292 с.
54. Блажевич Ю. Деякі аспекти історичного розвитку інституту відповідальності за міжнародні правопорушення / Ю. Блажевич // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 5. – С. 59–62.
55. Булгакова Д. О. Специфіка укладання договорів між Європейським Союзом та третіми країнами / Д. О. Булгакова // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2010. – Вип. 1. – С. 13–21.
56. Гом'єн Д. Короткий путівник Європейською конвенцією з прав людини / Д. Гом'єн. – Вид. 3-тє. – К.: Фенікс, 2006. – 192 с. Гом'єн Д. Короткий путівник Європейською конвенцією з прав людини / Донна Гом'єн; пер. Сергій Ткачук. – 3-є вид. – К. : Фенікс, 2006. – 192 с.
57. Гринюк Н. Поняття принципу суверенної рівності держав у сучасному міжнародному праві / Н. Гринюк // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 11. – С. 112-114.
58. Гулима Ю. Тенденції у розвитку науки міжнародного права, нові підходи до вивчення міжнародного права / Ю. Гулима // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 6. – С. 174-177.
59. Дауленов В. В. Новая роль международного права в юридическом образовании в условиях глобализации // Право и государство. – № 2(63). – 2014. – С. 15-20.
60. Дмитрієв А. І. Історія міжнародного права: монографія / А.І. Дмитрієв, Ю. А. Дмитрієва, О. В. Задорожний; Укр. асоціація міжнародного права, Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Т.Г. Шевченка, Укр. держ. ун-т фінансів та міжнародної торгівлі. – Київ: Проміні, 2008. – 384 с.
61. Задорожний О. Анексія Криму – міжнародний злочин : монографія / О. Задорожний, Укр. асоц. між нар. права, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – К. : К.І.С., 2015. – 572 с.
62. Задорожний А. Российская доктрина международного права после аннексии Крыма : монография / А. Задорожний; Укр. асоц. междунар. права, Киев. нац. ун-та им. Т. Шевченко. Ин-т междунар. отношений – К. : К.И.С., 2015. – 143 с.
63. Кравченко С. Р. Міжнародно-правове регулювання припинення міжнародних договорів: теорія і практика : монографія / С. Р. Кравченко. – К. : LAT&K, 2010. – 241 с.
64. Лухтан А. І. Міжнародне військове співробітництво України: історико-теоретичний аспект / А. І. Лухтан // Військово-науковий вісник. – 2017. – Вип. 27. - С. 71-88. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnv_2017_27_7
65. Мережко О. О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики: монографія / О. О. Мережко. – К.: Таксон, 2002. – 344 с.
66. Міжнародне право: підручник / М. О. Баймуратов. – Х.: «Одіссей», 2002. – 672 с.
67. Міжнародне право: підручник / за ред. В. А Ліпкана. – К.: КНТ, 2009. – 752 с.
68. Павко Я. Поняття міжнародного договору, його джерела та суб'єкти: термінологічні аспекти проблеми / Я. Павко // Віче. – 2013. – № 12. – С. 23-26.
69. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: навчальний посібник / Н.В. Пронюк. – К.: КНТ, 2008. – 344 с.
70. Точицький М. Європейський правовий простір: сучасні функціональні та інституціональні проблеми / М. Точицький // Право України. – 2012. – № 3-4. – С. 293-305.
71. Ушаков Н. А. Международное право: учебник / Н. А. Ушаков. – М.: Юристъ, 2005. – 304 с.
72. Хмельова І. Є. Визнання держав у міжнародному праві / І. Є. Хмельова // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 4. – С. 418-421.
73. Цимбрівський Т. Концепція правосуб'єктності у сучасному міжнародному праві: загальнотеоретичні проблеми / Т. Цимбрівський // Юридичний журнал. – 2012. – № 1. – С. 21-25.
74. Цюрупа М. В. Міжнародне гуманітарне право: навчальний посібник / М.В. Цюрупа. – К.: Кондор, 2008. – 364 с.

75. Чехович Т. Передумови та підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності / Т. Чехович // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – Вип. 84. – С. 31–35.
76. Шутак І. Юридична техніка міжнародного права (загальнотеоретичний аспект) / І. Шутак // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 2. – С. 87–92. – № 3. – С. 69–75.
77. Щокін Ю. В. Проблема співвідношення міжнародно-правового звичая і міжнародного договору як джерел міжнародного права / Ю. В. Щокін // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Сер. Право. – 2009. – № 841, вип. 1. – С. 244–248.
78. Komori T., Wellens K. (eds.) Public Interest Rules of International Law: towards effective implementation. Farnham: Ashgate, 2009. — 493 p.
79. Lung-Chu C. An Introduction to Contemporary International Law: A Policy-Oriented Perspective. 3rd Edition. — Oxford University Press, 2015. – 674 p.
80. Mohsen A. Claims of Dual Nationals and the Development of Customary International Law. Issues Before the Iran-United States Claims Tribunal. Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2007. – 321 p.
81. Tamanaha B. Z., What Is International Law? (October 7, 2016). Washington University in St. Louis Legal Studies Research Paper No. 16-07-01. [Online resource]. – Available at: <https://ssrn.com/abstract=2803387>

Розділ 10. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Міжнародне публічне право : завдання для аудиторного тестування студентів заочної форми навчання / Б. В. Стрілець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>

2. Міжнародне публічне право: Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1891>

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів: <https://www.google.com.ua>

Офіційні веб-сайти органів державної влади України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index//>.

2. Президент України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/>.

3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

4. Міністерство закордонних справ України: офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <https://mfa.gov.ua/>

5. Державна служба зайнятості: офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>

6. Національна служба посередництва і примирення: офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nspp.gov.ua/>

7. Офіційний український державний сайт «Децентралізація влади». – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://decentralization.gov.ua>

Пошукові правові системи

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законодавство України. – Режим доступу до електронних документів: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>

2. Верховна Рада України: офіційний веб-портал: Законотворча діяльність Верховної Ради України: Законопроекти. – Режим доступу до електронних документів: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2>

3. Президент України: офіційне інтернет-представництво: Документи. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.president.gov.ua/documents/all>
4. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: Нормативно-правова база: База документів: Пошук нормативно-правових документів. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/npd/search>
5. Офіційний вісник України: Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України. – Режим доступу до електронних документів: <http://ovu.com.ua/articles>
6. Мега-НаУ: професійна правова система: НаУ-Online: Нормативно-правові документи. – Режим доступу до електронних документів: <http://www.nau.ua>
7. Ліга: Закон: правовий портал: он-лайн сервіси: Законодавство. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.ligazakon.ua/ua/>
8. Право України: Головні документи країни: Путівник по законодавству. – Режим доступу до електронних ресурсів : http://pravo.ligazakon.ua/reference/navigator_law#a=tree&tpl=f_classific_dir&v=demo9

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbu.gov.ua/>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. – Режим доступу до електронних документів : http://www.nbu.gov.ua/db/library_db.html.
3. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nplu.org.ua/resources/resources.htm>.
4. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://analitic.nplu.org/>.
5. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Каталог статей зі збірників наукових праць. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://stt.nplu.org/>.
6. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: заняття є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (10 балів); тестування (6 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (4 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 7-23): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (10 балів); тестування (6 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни